

ปัจจัยการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน ในสถานศึกษา

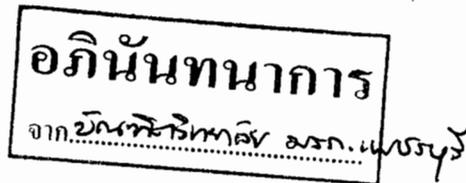
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

School - Based Management Effecting Community Participation in Basic

Schools under the Office of Prachuabkhirikhan Educational Service Area 1

นพนันท์ พุ่มคุ้ม

Noppanan Pumkum

วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

Master of Education Thesis in Educational Administration

Phetchaburi Rajabhat University

2549

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ISBN 974 - 9768 - 69 - 8

371.19
น171ป

เลขหมู่

ชื่อวิทยานิพนธ์   ปัจจัยการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของ
ชุมชนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1
ผู้วิจัย   นางสาวพนันท์ พุ่มคุ้ม
สาขาวิชา   การบริหารการศึกษา

คณะกรรมการที่ปรึกษา

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพฑูรย์ ธิรโพธ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์นิภา เพชรสม)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุเทพ ลิ้มอรุณ)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมาลี งามสมบัติ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพฑูรย์ ธิรโพธ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์นิภา เพชรสม)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุเทพ ลิ้มอรุณ)

..... กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์หรรษา ผลาทร)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมาลี งามสมบัติ)
คณบดีคณะครุศาสตร์

.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เอกศักดิ์ บุครลับ)
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ชื่อวิทยานิพนธ์ ปัจจัยการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1
ผู้วิจัย นางสาวพนันท์ พุ่มคุ้ม **สาขาวิชา** การบริหารการศึกษา พ.ศ. 2549

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับปัจจัยการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับการมีส่วนร่วมของชุมชนและปัจจัยการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 99 แห่ง รวมจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 518 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 3 ตอน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับปัจจัยการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 อยู่ในระดับมาก
2. ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 อยู่ในระดับมาก ข้อที่มีระดับมากอันดับแรก ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล รองลงมา การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
3. การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างมีระดับสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ในระดับสูง และเป็นความสัมพันธ์ทางบวก

ปัจจัยการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ร่วมกันส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ด้านการจัดทรัพยากร ด้านการให้รางวัล ด้านกลไกชี้แนะทิศทางการทำงาน ด้านความรู้และทักษะ ด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านภาวะผู้นำ

Thesis Title : School - Based Management Effecting Community Participation in Basic Schools under the Office of Prachuabkhirikhan Educational Service Area 1. **Researcher :** Miss. Noppanan Pumkum **Major :** Educational Administration. **Year :** 2006

Abstract

The purposes of this research were to study level of the school based management, level of community participation, the relationship between the school based management and community participation, and the school based management effecting to community participation in basic educational schools. The samples used in this research included 518 people who were administrators, teachers and principals of school committee from 99 schools. A questionnaire with five rating scales consisting of 3 parts was used for collecting data. Percentage, mean, standaed diviation, Pearsons'product moment correlation coefficient and stepwise multiple regression were applied for analyzing the data.

The research results were as follows :

1. The school - based management in basic educational schools was at a high level.
2. The community participation in basic educational schools was at a high level.
3. The school - based management and the community participation were a positive relationship with the statistical significance at .01 level.
4. The factors of school - based management effecting to the community participation in basic educational school were learning resources, rewards, working advisory, knowledge and skill, messaging and leadership.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความเมตตากรุณาอิงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพฑูรย์ ถิรโพธิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุเทพ ถิมมอรุณ และรองศาสตราจารย์นิภา เพชรสม ประธานและคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างละเอียดทุกชั้นตอน ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาการศึกษาทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมาลี งามสมบัติ คณบดีคณะครุศาสตร์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์หรรษา ผลาทร ซึ่งเป็นประธานกรรมการสอบและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาให้คำชี้แนะและข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์นี้

ขอขอบพระคุณ ผู้แต่ง เรียบเรียงตำรา และเอกสารต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยใช้อย่างอิง ทำให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์กาญจนา บุญส่ง รองคณบดีคณะครุศาสตร์ อาจารย์ยุพิน โกมณา อาจารย์คณะครุศาสตร์ ดร.ชาญ ชุ่มบุญชู รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ว่าที่ร้อยตรีเสรี สุขกันตะ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนบ้านห้วยทรายขาว ที่กรุณาสละเวลาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ผู้บริหารสถานศึกษา ประธานกรรมการสถานศึกษา และคณะครูครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่จุดประสานงานของแต่ละอำเภอ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ที่กรุณาให้ความร่วมมือและตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณกัลยาณมิตรทุกท่านที่ให้คำปรึกษาและให้ความช่วยเหลือ เสนอแนะแนวทางการทำวิจัย รวมทั้งพี่ ๆ เพื่อน ๆ นิสิตภาควิชาการศึกษาทุกท่านที่ให้คำแนะนำช่วยเหลือ ทำให้การจัดทำวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จ

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาแด่บิดามารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณรวมทั้งผู้คอยให้กำลังใจทุกท่าน

นางสาวพนันท์ พุ่มคุ้ม

กุมภาพันธ์ 2549

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
Abstract	(4)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
สารบัญตาราง	(8)
สารบัญภาพประกอบ	(10)
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหาการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
สมมติฐานในการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะการวิจัย.....	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.....	11
ความหมายของการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.....	11
หลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.....	13
รูปแบบการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.....	16
ลักษณะสำคัญของโรงเรียนที่บริหารแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน.....	20
กลยุทธ์สำคัญที่ทำให้การบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานประสบ ความสำเร็จ.....	21
บทบาทของผู้เกี่ยวข้องกับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.....	25
ปัจจัยการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.....	27
การมีส่วนร่วมของชุมชน.....	40
ความหมายของการมีส่วนร่วม.....	40

	ประเภทของการมีส่วนร่วม.....	41
	ปฏิบัติการของการมีส่วนร่วม.....	48
	แนวคิดเกี่ยวกับชุมชน.....	49
	ความหมายของชุมชน.....	49
	ประเภทของชุมชน.....	50
	องค์ประกอบของชุมชน.....	52
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	53
	งานวิจัยในประเทศ.....	53
	งานวิจัยต่างประเทศ.....	63
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	65
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	65
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	68
	ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ.....	70
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	71
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
4	ผลของการวิจัย.....	74
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
	ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	88
	สรุปผลการวิจัย.....	88
	การอภิปรายผล.....	91
	ข้อเสนอแนะการวิจัย.....	94
	บรรณานุกรม.....	96
	ภาคผนวก.....	97
	ภาคผนวก ก หนังสือราชการ.....	104
	ภาคผนวก ข สถานที่ศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	109
	ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	113
	ภาคผนวก ง รายงานผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือการวิจัย.....	121
	ประวัติผู้วิจัย.....	122

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนสถานศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำแนกเป็นรายอำเภอ.....	66
2	จำนวนสถานศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำแนกตามขนาดและอำเภอ.....	67
3	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอำเภอและขนาดสถานศึกษา.....	68
4	จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม ระดับการศึกษา.....	76
5	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าระดับและลำดับที่ของปัจจัยการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1.....	77
6	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าระดับและลำดับที่การมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1	78
7	ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient).....	79
8	ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 โดยภาพรวม.....	81
9	ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Y_1).....	82
10	ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Y_2).....	83
11	ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Y_3).....	85

- 12 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Y_4)..... 86

สารบัญภาพประกอบ

ภาพที่

หน้า

1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
---	---------------------------	---